

G E H E I M

HET CONFLICT IN HET PARTIJBESTUUR VAN DE CPN.

Het lag niet in de verwachting dat het conflict in het partijbestuur van de CPN tijdens de afwezigheid van enkele vooraanstaande CPN-bestuurders o.w. Paul de GROOT - deze bevond zich van 23 juli tot 9 september met vakantie in de Sowjet-Unie - binnen dit bestuur tot verdere ontwikkeling zou komen.

Daarbuiten evenwel begint de onenigheid zich af te tekenen.

Symptomen daarvan zijn het ontslag van Gerard Gillis GEELHOED - in feite vrijgestelde van de partij, hoewel hij zijn salaris van "De Waarheid" ontving - en het gevoel van onbehagen, dat in de rijen van het hogere partij kader merkbaar is geworden.

Het ontslag van GEELHOED.

Het feit, dat GEELHOED tijdens het partijcongres in oktober 1956 niet als lid van het partijbestuur herkozen werd duidde er al op, dat hij zich reeds toen niet meer in de gunst van Paul de GROOT kon verheugen.

Zoals bekend is, heeft de GROOT bij de samenstelling van juist dit partijbestuur zijn invloed extra doen gelden. Hij was n.l. zelf lid van de zgn. "candidaten-commissie". Hij hoefde GEELHOED daarbij niet openlijk te critiseren. Volstaan kon worden hem een zodanige plaats op de kandidatenlijst toe te wijzen dat zijn verkiezing als uitgesloten moest worden beschouwd. Dat GEELHOED het in zijn discussie-bijdrage op het congres opnam voor De GROOT, die door anderen op sommige punten was aangevallen, heeft laatstgenoemde blijkbaar niet tot andere gedachten kunnen brengen.

Het is niet onmogelijk, dat De GROOT het congres tot de opheffing van het propagandabureau heeft doen besluiten om GEELHOED, die met de directe leiding daarvan belast was te treffen door diens functie op te doen heffen.

- GEELHOED -

GEELHOED heeft zijn terzijdestelling moeilijk kunnen aanvaarden. Zijn toon muntte sindsdien dan ook niet steeds uit door welwillendheid ten opzichte van Paul de GROOT en hij schaarde zich onder diegenen, die, om welke redenen dan ook, meenden zich tegen De GROOT te moeten keren.

Zo kon o.m. dezerzijds worden vastgesteld, dat de oppositie-groep WAGENAAR-BRANDSEN tussen de partijbestuurszittingen van respectievelijk 12, 13 en 14 juni en 26 en 27 juni 1957 enige malen contact met hem zocht. (Waarschijnlijk is het contact tussen de groep partijbestuurders WAGENAAR-BRANDSEN c.s. en GEELHOED - employé werkzaam op het partijbureau Felix Meritis - aan de waakzame ogen van de CPN-leiding niet ontgaan. Een dergelijk contact - als normaal beschouwd in andere groeperingen - wordt door communistische partijen als "fractie-vorming" aangemerkt en kan met roeyement bestraft worden).

Het ontslag is GEELHOED, namens het dagelijks bestuur van de partij, in de loop van juli door de secretaris van het dagelijks bestuur, Ger KUIJPER, aangezegd. Het zou, volgens KUIJPER, niet om politieke redenen zijn verleend. GEELHOED heeft zich er tevergeefs bij KUIJPER tegen verzet.

Bertus BRANDSEN, secretaris van de EVC, verklaarde zich daarop bereid GEELHOED, tegen de wil van het dagelijks bestuur van de partij, in dienst van de EVC te nemen. Ook dit feit is een duidelijke aanwijzing, dat laatstgenoemde zich met bedoelde groep verbonden heeft.

Toen zijn pogingen het ontslag ongedaan te maken gefaald hadden, heeft hij contact gezocht met Harry VERHEY. Bij afwezigheid zowel van De GROOT als van KUIJPER, trad VERHEY op als secretaris van de partij. GEELHOED heeft getracht hem duidelijk te maken, dat thans ook voor hem, VERHEY, het ogenblik was aangebroken, zich tegen De GROOT te keren.

Volgens uitlatingen van GEELHOED, heeft hij VERHEY er aan herinnerd dat ook hij, VERHEY, in het verleden onder de luimen van De GROOT heeft moeten lijden. Daarbij heeft GEELHOED een omschrijving gegeven van de weg welke zijns inziens bewandeld zou moeten worden om aan de heerszucht

van De GROOT een einde te maken. Allereerst zouden de jongere partijgenoten, waarmede De GROOT zich omringd heeft, uit het bestuursapparaat van de partij moeten worden verwijderd. De verdienstelijke ex-partijleden, die na de oorlog door De GROOT in de hoek zijn geschopt moesten dan weer tot deelname aan het partijwerk worden toegelaten.

VERHEY zou GEELHOED geduldig aangehoord, maar zich geheel op de vlakte gehouden hebben. Hij zou slechts te kennen hebben gegeven dat ook hij gaarne een oplossing voor de moeilijkheden gevonden zag.

Naar voorts verluidt zou GEELHOED zich geen overdreven voorstellingen scheppen omtrent de mogelijkheden om VERHEY voor zijn ideeën te winnen. Hij hoopte slechts op deze manier VERHEY tot overpeinzing gebracht te hebben.

GEELHOED heeft ten slotte per 1 september een betrekking als boekhouder aanvaard in dienst van een particuliere ondernemer.

Gevoel van onbehagen bij het hogere partij kader.

De gevolgen van de wrijvingen in het partijbestuur openbaren zich verder op verschillend terrein. Een vergadering van enkele partijbestuurders met enige vooraanstaande EVC-bestuurders op 8 juli j.l., kenmerkte zich door de onprettige verstandhouding. Het waren daarbij vooral de EVC-ers, die zich geprikkeld toonden ten opzichte van hun vroegere collega F. DIAZ BAUSTE, wiens benoeming tot lid van het dagelijks bestuur - thans belast met het bedrijfswerk van de CPN, waaronder ook de activiteit van de EVC begrepen wordt - als de directe oorzaak van het conflict is aan te merken.

Door de publicaties over de onenigheid in het partijbestuur in de niet-communistische pers heeft deze aangelegenheid algemene bekendheid gekregen onder het partij kader. Het best blijken te zijn ingelicht zij, die een functie vervullen in een of andere EVC-bond. Geconstateerd kon worden dat bij velen een gevoel van onbehagen heeft postgevat, dat zich o.a. uit in het doen van gissingen omtrent de persoon, die voor het verstrekken van de gegevens verantwoordelijk is.

G E H E I M

Minder of meer bedekte beschuldigingen aan het adres van diverse personen werden vernomen. Zo werd in een kleine kring van EVC-functionarissen de veronderstelling geuit dat Paul de GROOT zelf de pers zou hebben ingelicht om later langs een omweg Bertus BRANDSEN als de verrader te kunnen brandmerken. Anderen weer zijn van oordeel dat een of andere vooraanstaande EVC-er zijn mond voorbij heeft gepraat. In onderlinge gesprekken worden namen genoemd van partijbestuurders, die wel en die niet betrouwbaar worden geacht. Bepalend is daarbij het door de zegsman ingenomen standpunt, of naar welke zijde zijn sympathie uitgaat.

Zo noemde Nico LUIRINK de namen van vijf partijbestuursleden, allen tegenstanders van De GROOT, die "net zo revisionistisch waren als de Polen", d.w.z. in zijn ogen door en door onbetrouwbaar.

Velen vragen zich bezorgd af waar het heen moet als dergelijke partijgeheimen zelfs in de kring van het partijbestuur niet veilig bewaard zijn.

Verwacht wordt dat de kwestie, nu Paul de GROOT van zijn vakantie teruggekeerd is, weer aan de orde gesteld zal worden. De GROOT zou zich voor zijn vertrek zelf in deze geest hebben uitgelaten.

september 1957.